

Guinedell,
comtessa
de les pedres

 ÀFRICA RAGEL

ÀFRICA RAGEL
GUINEDELL,
COMTESSA
DE LES PEDRES

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: OCTUBRE DEL 2023

© ÀFRICA RAGEL, 2023

AUTORA REPRESENTADA PER IMC AGÈNCIA LITERÀRIA

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3088-3

DIPÒSIT LEGAL: B. 15.276-2023

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRES A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autors i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

CAPÍTOL I

Abbatia de la Grassa – Narbona, Septimània

«**E**ncara res», es deia, i els peus li corrien esverats d'una finestra a l'altra. S'aturava, es posava de puntetes i guaitava el poble de la Grassa per deixar que la vista li anés més enllà del pampallugueig de les teulades sota el sol. Esperava veure'l arribar per la vall des de l'altra banda del riu Orbieu.

—Res de res. —La jove va deixar anar un petit esclafit de desgrat amb els llavis.

—Guinedell, feu el favor d'estar-vos quieta! Les serves encara us han de pentinar. —Bonavida es mirava la jove amb els braços plegats al damunt de la panxa i el posat carregat de paciència.

—I si no ve? —Guinedell es va acostar a la dona i la va abraçar amb desfici.

—És clar que vindrà! I deixeu-me, que soc gran i encara em fareu mal! —La dona es va desfer dels braços de la jove.

—El vull veure arribar.

—Però si ja sabeu com és! El coneixeu molt i molt bé... —va respondre Bonavida amb un somriure maliciós.

Feia tres anys que es coneixien. Es van veure per primera vegada a Attigny, en l'assemblea que acostumava a convocar el rei Carles el Calb cada estiu per resoldre conflictes i solucionar diligències amb la gent del seu regne.

Aquell dia l'abat de la Grassa, Sunifred, recollia de mans del rei el diploma on es confirmaven els béns del monestir i alguns dels habitants de l'abadia el van acompanyar. Guinedell aleshores només tenia tretze anys, però des que la seva mare va morir l'abat sempre l'havia tractat com a una filla, per això va deixar que l'acompanyés.

El *placitum*, un edifici fet edificar pel rei al costat del palau i destinat a les assemblees, era ple de gom a gom. Guinedell, asseguda al costat de l'abat, es mantenia atenta a tots els conflictes i a les possibles solucions d'aquella caterva de súbdits.

Però a mesura que passaven les hores el que en principi li havia semblat interessant es va anar convertint en un avorriment tediós de garbuixos que es feien i es desfeien; els bisbes de Reims i Laon, els Hicmar, sostenien una baralla que semblava fer trontollar tot el regne, tiet i nebot s'escriassaven i van estar a punt d'arribar a les mans. Els preveres del monestir de Banyoles i el de Sant Policarp de Rasès discutien també sobre la propietat d'unes cel·les de Peralada inventant-se greuges que es llançaven sense misericòrdia l'un a l'altre. Enmig de tot aquell terrabastall, el rei, amb la mirada trista i el cos abaltit, va aprofitar per explicar amb molta penúria el conflicte familiar per la negativa del seu fill Carloman a ingressar en un convent.

—Sempre és així? —va voler saber Guinedell intentant mostrar interès.

—No et sembla apassionant? —L'abat Sunifred li va picar l'ullet i va badallar obertament.

—Us puc ser sincera?

—No cal, ja sé que no t'ho estàs passant gaire bé i que t'avorreixes profundament.

—No és això, però tots parlen del mateix i...

—Espera, no siguis impacient. Ara ve la part més màgica del dia.

Les passes de dos homes van ressonar amb seguretat damunt del trespol i es van escampar per les pedres de les parets fins a expandir-se per la volta del sostre. La sala sencera va emmudir. Tots dos van arribar fins al davant del rei i es van inclinar amb el cap cot com a salutació. Eren alts i imponents, duïen gonelles de teixits fastuosos i anaven coberts amb clàmides blaves que els arribaven fins als peus.

—Qui són? —va preguntar Guinedell posant-se de puntetes per poder observar-los amb deteniment.

—Són els meus cosins. El més alt és Guifré i l'altre és Miró, tots dos són fills de Sunifred I de Carcassona.

Guinedell va mirar la gent que s'arreplegava al seu voltant.

—Sunifred I de Carcassona? És tan alt com els seus fills? M'agradaria veure'l.

—Si el veus, serà un mal senyal —va somriure l'abat—. Fa anys que és mort. I ara calla i escolta!

El rei Carles va desplegar un pergamí i va llegir. Guinedell va intentar seguir el discurs, però l'enlluernament amb la figura imponent de Guifré la va mantenir rossolant per planúries de sentiments acabats de descobrir fins que li va sentir la veu. Era una veu greu i protectora, com ho eren els boscos per on Guinedell sortia a cavalcar, que jurava fidelitat pel seu nou càrrec com a comte d'Urgell, Cerdanya i Conflent.

—Quins dies més meravellosos a Attigny, Bonavida —va dir Guinedell sospirant i tornant a la realitat.

—Només teníeu tretze anys i podria jurar que, aquells dies, ell ni us va veure.

—I tant que em va veure! Sou malvada, Bonavida! Tant se val. Sigui com sigui, van haver-hi més trobades. —Guinedell va somriure innocentment.

—Prou que ho sé. I la darrera trobada va anar com va anar.

—Calleu, Bonavida! Calleu! Dida, dolenta! I abaixeu la veu, que les parets tot ho senten —va implorar la jove envermellint.

—No us enfadeu, senyora —va insistir Bonavida per intentar calmar la jove.

—Des del mes de febrer que no ens veiem, i sabeu què? Que m'agrada com és. Què voleu que hi faci?

Bonavida va riure sorollosament i Guinedell va aclucar els ulls i es va mirar la dida fixament, com si esperés la resposta a una pregunta que encara no havia fet.

—No em mireu així! Sembleu una garsa —es va queixar la dona.

—Deixeu-me ser feliç, us ho prego! —La noia la va tornar a abraçar amb manyagueria.

—I qui us ho prohibeix? M'ofegueu!

—Vós, m'ho prohibiu! Vós, que em voleu tenir lligada en aquesta cadira —va dir la jove assenyalant un seient de fusta noble custodiat per dues serves que es miraven l'escena amb un somriure amagat i dues pintes de fusta de boix a la mà—. Deixeu-me estimar!

—Estimeu tant com vulgueu, però no us entretingueu, perquè quan el vostre futur marit arribi, haureu d'estar preparada per rebre'l.

—Ja estic preparada! —va protestar Guinedell allar-

gant les paraules mentre s'aixecava les puntes de la gone-lla teixida amb fils de cotó verd i saltironava al voltant de les serves per acabar asseguda a la cadira que feia estona que l'esperava—: Està bé! Està bé! Ja em podeu torturar! Pentineu-me!

Les serves van aconseguir passar-li la pinta pels cabells color de foc, una vegada i una altra, fins que els rínxols van semblar adormir-se. Després li van col·locar al damunt un vel lleuger decorat amb un discret rivet de poncelles brodades amb fils vermells i l'hi van subjectar al front amb un collaret de pedres tan verdes i brillants com les valls de la Grassa durant les èpoques de les pluges. Però de seguida un parell de blens rebels van escapar-se sota la roba.

—No hi ha manera! —va remugar una de les serves passant els dits entre la tela i el front de la jove.

—No us hi esmerceu tant, no trigaran a sortir-se amb la seva —va riure Guinedell.

—Si cal, te'ls amansirem amb greix de porc, aquests cabells! —va sentenciar Bonavida deixant anar una esbufegada mentre es mirava l'escena de lluny—. Quin neguit!

—Se senten cavalls! El comte ja deu ser aquí! —va anunciar una de les serves.

Guinedell va fer saltar les pintes pels aires, la gonella es va tornar lleugera com si fos teixida de fum i va córrer a amagar-se rere la cantonada d'una de les finestres.

Una gran comitiva s'acostava per la vora del riu; gent a cavall, gent a peu i un flotó de carretes carregades d'homes i dones.

Guifré era el primer, cavalcava dreçat sobre el seu cavall negre i lluent, que marcava el pas a tots els altres. Guinedell es va estremir, li semblava tan llunyà i, alhora,

tan proper el darrer retrobament que encara va poder reconèixer a la pell l'escalfor de l'abraçada del comiat.

—Senyora, el mantell! —va dir Bonavida traient-la dels seus pensaments.

Guinedell no es va fer pregar; es va deixar posar la tela damunt les espatlles i se la va lligar a l'altura del coll amb una fíbula d'or que havia heretat de la seva mare.

—Com m'agradaria que fos avui aquí. —La noia va acariciar dolçament l'agulla daurada dins la mà i va tancar els ulls intentant recordar el rostre de la mare.

—Estaria molt contenta per vós.

—Fa tants anys, que ja no recordo com era.

—No penseu coses tristes, estic segura que vós també acabareu sent la mare d'una gran família. —Bonavida, plantada davant la noia, li va ajustar el mantell resseguint amb els dits el voraviu des del pit fins a la panxa. Després va comprovar que el cinturó que subjectava la gonella estigués a la mida correcta i, amb la mà esllanguida, li va acaronar discretament el ventre.

Guinedell, amb un impuls de protecció, va mantenir la mà de la dona al seu damunt, com si la calidesa d'aquella mà pogués evitar-li qualsevol mal.

—Tinc por, Bonavida.

—Vós no podeu tenir por. La muller del comte Guifré el Pilós no pot tenir mai por.

Guinedell va deixar anar la mà de Bonavida i prenent entre els dits l'amulet de fusta que la dona duia penjat al coll va continuar parlant:

—I vós, estimada dida, de què teniu por? No us heu separat mai d'aquest penjoll.

—Ai, criatura! Vós tindreu un comte i els seus homes per protegir-vos de les forces del mal. Una dona pobra i vella com jo només té la confiança dels objectes màgics

per evitar els dracs i les bèsties fosques de la nit. Només tinc aquest tros de fusta amb aquestes ales gravades. Quan jo ja no hi sigui serà per a vós, potser algun dia també el necessitareu.

—Encara falta molt perquè em deixeu, Bonavida! No hi pensem!

—Això, això! Que avui és dia d'alegria i ens esperen.

La sala capitular de l'abadia era plena de gom a gom. Tot i ser el mes de juny, les parets altes i gruixudes encara conservaven la gelor de l'hivern. Guinedell va entrar amb el cap cot. Presidint la gran sala l'esperaven l'abat de la Grassa, Sunifred, vestit amb la túnica vermella i, a la seva esquerra, Guifré.

—No aixequen la mirada, però al costat del vostre futur senyor està plantada la seva mare, Ermessenda, comtessa de Carcassona —va xiuxiuejar-li Bonavida des del darrere seguint-li les passes.

—La meva futura sogra —va respondre Guinedell amb un fil de veu.

—Diuen que té molt males puces i que no somriu mai.

—M'esteu espantant.

—Només us informo. Val més que estigueu preparada. De totes maneres, recordeu que jo sempre seré al vostre costat.

Guinedell va somriure dissimuladament. Bonavida sempre seria amb ella; a més a més, amb aquest matrimoni ella també seria comtessa i tindria el mateix poder que el seu marit.

Quan només les separaven quatre esglaons, l'abat Sunifred, amb un somriure de complicitat, va indicar a la noia que se situés a la seva dreta. Bonavida la va seguir, però Ermessenda, alçant la mà discretament, li va mostrar el lloc dels serfs, en un dels extrems de la sala.

La dida, sobtada en un primer moment, va obeir i es va fer enrere, deixant que Guinedell pugés sola els darrers esglaons fins a arribar al davant de l'abat.

Sunifred va encreuar els braços i va prendre les mans dretes dels futurs esposos. Aleshores, Guifré va parlar amb aquella veu que a ella li feia glatir el cor:

—Em plau i em convé, amantíssima esposa meva Guinedell, de demanar-te d'unir-te a mi en matrimoni.

La jove, en sentir el seu nom, va alçar la mirada ambrada i es va retrobar amb la del comte que tant havia enyorat. Guifré va somriure i va continuar parlant:

—Guinedell..., amb aquest motiu, en presència de nombrosos homes honorables, ens bescanviem els anells que representen les arres de la nostra unió, d'acord amb la voluntat de Déu i dels nostres pares i amics. Per l'amor que et tinc, i per tal que la teva bellesa en sigui ornada, i pels infants que haurem de procrear, et faig donació de la desena part de tot el que posseeixo, del que he pogut adquirir o que podré adquirir amb l'ajuda de Déu.

—Les arres —va demanar l'abat.

Miró, el germà de Guifré, va fer una passa endavant i va mostrar dos anells d'or amb dos lapislàtzulis blaus com el mar embravut que descansaven damunt un tros de pell de vedella blanca.

—Us els podeu intercanviar —va afegir Sunifred. I va acostar els nuvis a l'espera del petó que segellava el casament.

Els llavis de la noia, que tan bé coneixien els de Guifré, es van entreobrir per rebre l'escalfor i la força de qui a partir d'aquell dia seria el seu company de vida. Va ser un petó fugaç, tan efímer i lleuger com anys després li semblarien els dies que viurien junts, plens de passió i tenebres.

—Com està el nostre secret? —va xiuxiuejar-li Guifré a cau d'orella sense deixar-la anar.

—Creixent dins del meu ventre, fort i sa —va murmurar Guinedell amb veu tremolosa.

S'havien disposat a la sala principal de la casa de l'abat taules plenes de viandes per celebrar l'enllaç, però la comtessa Ermessenda no va voler demorar més el moment del retorn al castell d'Arrià.

—Que preparin els cavalls, emprendrem la marxa ara mateix —va ordenar a un dels serfs.

—Mare, ens enxamparà la nit a mig camí. —Guifré s'havia acostat a la comtessa i li parlava amb seguretat—. Retira l'ordre, si us plau, i marxem tan bon punt surti el sol.

—Vull arribar a casa al més aviat possible, encara tenim dos dies de camí. No podem deixar Arrià desvalgut. Els sarraïns...

—Necessitem agafar forces —va insistir Guifré, i va prendre la mà de Guinedell i la va besar.

—Fill, pateixes per la teva esposa? —va voler saber Ermessenda alçant les celles de tal manera que li van quedar amagades sota el vel que li cobria els cabells—. Ho sento, no havia pensat en ella, en el seu cos petit i prim. Potser sí que tens raó, potser és millor que ens quedem aquesta nit.

Guinedell, que no s'havia atrevit a ficar-se en la conversa entre la comtessa i el seu fill, va sentir com una glopada de ràbia li pujava des del cor fins a la gola. Hauria cridat, com ho feia quan era petita i no la deixaven banyar al riu amb les serves o li prohibien dormir davant la llar de foc de la cuina de l'abadia. Volia cridar ben fort, però ja no era una nena, era comtessa, i li calia mostrar fortalesa enfront d'Ermessenda.

—Parleu com si jo no hi fos al davant, senyora —va dir la jove intentant controlar la tremolor de la veu—. Ningú ha de patir per mi. Ja podem emprendre la marxa ara mateix. Que preparin el meu cavall!

Ermessenda es va mirar la jove de dalt a baix amb menyspreu i va afegir:

—Doncs què estem esperant?

A l'entrada de l'abadia els serfs ja havien preparat els cavalls i un baiard per a la vella comtessa, que mai el volia utilitzar perquè preferia viatjar a cavall. També havien greixat les rodes dels carros i carregaven els baguls de la nova comtessa, en els quals viatjarien totes les seves pertinences fins a la seva nova llar.

Guifré l'esperava, muntat damunt del seu cavall, a l'inici de la comitiva. El sol es trobava en el moment més alt del dia i la terra era tan seca que els cavalls, tot i anar a pas lent, van omplir de boira daurada el camí.

Guinedell va mirar el seu marit de reüll; l'home cavalcava amb l'esquena dreçada i les mans fermes damunt les regnes. Encara no havien tingut temps de parlar a soles, però la jove sabia que les hores de viatge que els quedaven fins a Arrià els donarien molts moments de solitud per fer-ho.

—Espereu! Espereu, si us plau! —Es va sentir la veu coneguda d'una dona que corria al seu darrere—. Atureu-vos, per l'amor del cel!

Guinedell va aturar el cavall i tota la comitiva es va aturar amb ella.

—Bonavida!

—Senyora! Els vostres estris d'escriptura! —va exclamar la dona, esbufegant i aixecant enlaire la bossa de pell de cabra amb els papers i les plomes de la noia—. Jo no vindré amb vós.

—Heu de venir amb mi, Bonavida. No em podeu deixar!

—Estimada Guinedell, serà millor així. —Guifré havia acostat el cavall fins al de la noia, i agafant-la pel braç li parlava amb tendresa.

—De cap de les maneres. Per què hauria de ser millor així? —va queixar-se Guinedell, que intentava desfer-se de la mà de Guifré per baixar de l'animal.

—Té raó el comte, senyora. Heu de marxar sense mi. —La dona va reprimir el plor amb un sanglot sorollós.

—No voleu venir amb mi? I per què ploreu, Bonavida, estimadíssima?

—Perquè soc feliç de veure-us convertida en comtessa. La meva feina ja té el premi merescut. —Bonavida va atansar de nou la bossa a la noia—. Agafeu-la, per misericòrdia!

Guinedell va agafar la bossa amb recança i va aprofitar el moment per acaronar la mà d'aquella dona que l'havia criat des que havia mort la seva mare i de la qual ara s'havia de separar.

Amb un senyal de Guifré, la comitiva va continuar caminant, deixant l'ombra de la figura de Bonavida en un costat eclipsada per la pols, fent-se petita en la distància.

—No pateixis, tindràs tots els serfs que vulguis i més —va afegir Guifré sense deixar de mirar el camí.

—Bonavida no és una serva, és la meva dida! —va gemegar Guinedell, que no entenia aquella decisió d'última hora—. No sé per què no pot venir amb nosaltres.

Va haver-hi uns instants de silenci fins que Guifré va tornar a parlar:

—A la comtessa Ermessenda no li agrada l'arribada de servei desconegut a casa.

—Així que és cosa de la teva mare...

—No crec que l'hàgim de fer enfadar més del compte. I avui ja n'ha tingut prou. No creus?

Guinedell no va respondre. Va aixecar el cap, va fixar la vista en la falda de les muntanyes, que ja començaven a enfosquir-se, i es va mossegar els llavis per no deixar que el plor la guanyés.

Van cavalcar durant molta estona. Van perdre de vista el curs del riu i les teulades de les cases del poble de la Grassa, van seguir camins fressats i es van endinsar en d'altres solcats d'esberles que ningú havia trepitjat des de feia molt temps. Les ombres es van esfilagarsar, dibuixant a terra formes espectrals i baladreres. Quan les estrelles van començar a brillar fent pampallugues com milers d'ulls observant, va sentir la primera punxada al ventre.

No va dir res, esperant arribar a algun relleix que els permetés descansar. Va respirar fondo, però el mal va créixer fins a fer-se insuportable. A cada passa del cavall, el dolor li arrelava més endins, com si milers d'esquerdills de vidre li niessin dins el cos.

—Estàs bé? —La veu de Guifré al seu costat li va arribar emboirada, perquè perdia la vista dins d'un avenc de dolor.

No va poder respondre. Es va agafar amb força a la crinera del cavall per por de caure, es va cargolar endavant i va sentir la cremor humida de la sang lliscant-li per les cames i tenyint de vermell el pelatge blanc de la bèstia.

OPUS CAEMENTICIUM

(Mur fet de morter i de pedres de tota mena
que té l'aspecte del formigó)

Collia herbes. Les coneixia des que era ben petita; amb les fulles dels freixes es tractava el mal d'ossos, la gota, l'oligúria, el restrenyiment i la febre. Amb les dels pollancre i els àlbers, les afeccions urinàries i el mal d'esquena. Amb les branques de romaní bullides en aigua s'alleujaven les infeccions. Sabia destriar les que anaven bé per al maldecap, per a les sangs abundants, per a les berrugues... Amb les falgueres i les dolçameres es guarien els cops i les ferides, però calia anar molt amb compte amb la quantitat perquè eren perilloses.

Va ser aleshores quan va sentir els renills dels cavalls i els crits. Un home vestit amb robes bones donava ordres a una comitiva perquè marxés. A terra, damunt d'una capa, jeia una jove que s'abraçava les cames ensangonades.

Quan tothom va ser fora, quan l'home i la dona es van quedar sols amb els seus cavalls, els va observar estintolada en una soca des de la protecció d'uns matolls. Ell li parlava dolçament, ella somicava paraules sense sentit. Adília sabia com ajudar-la, ho havia vist fer moltes vegades a la seva mare. Coneixia la crueltat de la vida quan no

volia continuar endavant. El ventre de la mare rebutjava la criatura i, alhora, feia esforços per no deixar-la anar. No la podria retenir perquè la sang ja havia decidit el final i era qui manava.

Amb un rampell d'urgència, Adília va sortir de l'amagatall i es va ajupir davant la dona. Era jove, molt jove, segurament tan jove com ella, que encara no havia complert els disset anys.

Adília li va xiuxiuejar paraules tranquil·litzadores i va aconseguir que obrís les cames. El cos diminut, encara bategant, es va escórrer dins d'un riu de sang, com un capgròs a mig fer dins d'una bassa. Va acollir la criatura entre les mans i se la va mirar amb deteniment; era una nena, una petita de pell esblaimada on es transparentava un recorregut de fils blavosos que aviat s'assecarien.

Va dipositar el cos damunt del pit de la mare, només uns segons, uns instants, perquè totes dues es poguessin conèixer i acomiadar-se. Ho havia vist fer i sabia que la jove ho agrairia durant tota la vida.

Després va deixar el cosset dins la cistella, envoltat de les herbes que acabava de collir, i va aplicar a la mare uns massatges al ventre perquè pogués expulsar tot el que la filla no havia arrossegat amb ella. Va enretirar els residus marronosos i va esquinçar dues tires de la capa que protegia el cos de la dona del terra, les hi va passar per l'entrecuix i les hi va lligar a la cintura.

Amb l'ajuda de l'home, van carregar la jove damunt del cavall i va muntar-hi ell també agafant-la entre els braços per evitar que caigués.

Adília va alçar les mans per acostar-li les regnes del cavall blanc tacat de sang, que viatjaria sense ningú. L'home la va mirar amb agraïment i li va regalar un parell de monedes. No es van dir res, ni un sol mot i, amb trot

lent, van desaparèixer tots dos rere l'arbreda que els havia acollit.

Adília va amagar les monedes dins d'un plec del cinturó; els esclaus no podien tenir diners, però si algun dia s'atrevia a fugir dels maltractaments del seu amo, les necessitaria. Després es va mirar el cosset abandonat dins la cistella. Allà hi havia quedat la vida d'una dona que no arribaria mai a ser-ho.

Va desembolicar un parell de farcellets d'herbes i amb la roba va protegir la nena; en acabat va cavar una fossa tan petita com aquell ocell sense ales que havien deixat oblidat i la va enterrar. Al damunt hi va posar una pedra, gran i robusta, perquè els dimonis i les bèsties del bosc no trobessin mai aquella ànima sense batejar.